

Desať rokov integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania v SAŽP

Rok 2013 je rokom 20. výročia vzniku SAŽP. Polovicu tohto obdobia pôsobí v SAŽP pracovisko integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania životného prostredia – a 10 rokov činnosti pracoviska je už dostatočný dôvod k bilancovaniu. Vznik pracoviska a jeho úlohy boli podmienené a aj výrazne ovplyvnené vstupom SR do EÚ, čo so sebou prinieslo nové a pomerne rozsiahle povinnosti pre subjekty štátnej a verejnej správy, zapojené do procesu implementácie smernice o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia (slov. IPKZ, angl. IPPC). Celkom zaujímavé, ale zďaleka nie náhodné, sa pracovisko po 10 rokoch „boja“ na poli IPKZ presunulo na „bojové pole“ priemyselných emisií. Od roku 2013 je smer udávaný smernicou o priemyselných emisiách, ktorá je spojením viacerých predtým samostatných smerníc, vrátane smernice o IPKZ, z ktorej si vzala okrem iného principiálne prvky a piliere ochrany životného prostredia.

Foto: Viktória Schneiderová

Osadenstvo pracoviska IPKZ v SAŽP (B. Bystrica, Žilina) v roku 2005

Celkom zaujímavá súhra dátumov je tiež dôvodom bilancovať. Koncom roka 2002 padlo rozhodnutie založiť pracovisko IPKZ, v roku 2003 začalo pracovisko fungovať ako podpora činnosti pre príslušný odbor Ministerstva životného prostredia SR. V roku 2003 sa prijal prvý zákon o IPKZ (č. 245/2003 Z. z.), ktorý vytvoril základ na definovanie štatutárnych úloh pracoviska. V rokoch 2004 – 2005 riešilo pracovisko projekt PHARE Twinning o implementácii smernice IPKZ v SR. V roku 2013, teda 10 rokov po prijatí prvého zákona, sa prijal nový zákon o IPKZ (č. 39/2013 Z. z.), ktorý umožnil ďalší rozvoj pracoviska IPKZ v oblasti prevádzky informačného systému IPKZ a poskytovania údajov a informácií o IPKZ na národnej aj medzinárodnej úrovni.

Budovanie pracoviska

Zriadenie pracoviska IPKZ v SAŽP vychádzalo z Návrhu harmonogramu o postupnosti krokov implementácie zákona o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia, ktorý bol schválený uznesením operatívnej porady ministra životného prostredia č. 99 zo dňa 17. 10. 2002. Vzhľadom k celoslovenskej pôsobnosti SAŽP sa rozhodlo o zriadení centrálného pracoviska v Banskej Bystrici, k čomu sa prikrčilo 2. 1. 2003. Regionálne pracoviská sa zriadili v Bratislave, Žiline a Košiciach. Neskôr sa od satelitného usporiadania pracovísk upustilo, tieto sa integrovali do iných existujúcich pracovísk. K tomuto rozhodnutiu sa dospelo po skúsenostiach s prácou na spracovaní žiadostí o vydanie integrovaného povolenia (IP), na ktorej pracovali všetky pracoviská spolu, čo bolo mimoriadne časovo, personálne aj finančne náročné. Personálne budovanie pracoviska sa naplánovalo k termínu 1. 1. 2004 a to v počte 12 pracovníkov (11 špecialistov IPKZ a 1 informatik), takýto stav však nikdy nebol naplnený. V súčasnosti činnosť pracoviska zabezpečuje tím dvoch pracovníkov v Banskej Bystrici.

Hlavní hráči v procese IPKZ v SR

Proces integrovaného povoľovania v SR riadia Ministerstvo životného prostredia SR – ústredný orgán štátnej správy

vo veciach IPKZ a Slovenská inšpekcia životného prostredia, ktorá je povolujuúcim a zároveň kontrolným orgánom. MŽP SR okrem iného zriaďuje a spravuje informačný systém IPKZ (IS IPKZ) a sprístupňuje jeho obsah (týmto povinnosťami poverilo SAŽP), overuje odbornú spôsobilosť a vydáva príslušné osvedčenia, zabezpečuje medzinárodnú spoluprácu v oblasti cezhraničného posudzovania, cezhraničných vplyvov znečisťovania a sledovania najlepších dostupných techník, podnecuje vývoj a uplatňovanie nových techník, spolupracuje s ostatnými ministerstvami. Vo vzťahu k EÚ je notifikačným orgánom vo veciach IPKZ (reportingovými povinnosťami takisto poverilo SAŽP). Problematika IPKZ sa týka aj Slovenského hydrometeorologického ústavu, ktorý je zodpovedný za zber a spracovanie údajov o emisiách z IPKZ prevádzok (ktoré sú súčasťou tzv. prevádzkarní v zmysle zákona č. 205/2004 Z. z.) a za ich zverejňovanie v národnom registri znečisťovania. Slovenská agentúra životného prostredia na úseku IPKZ zabezpečuje tieto činnosti: 1. plní funkciu poradenstva a pomoci pri spracovávaní žiadostí o vydanie integrovaného povolenia, 2. prevádzkuje IS IPKZ, 3. poskytuje informácie a poradenstvo v súvislosti s oznamovaním údajov do národného registra znečisťovania (NRZ) a oznamovaním údajov do Európskeho registra únikov a prenosov znečisťujúcich látok (E-PRTR), 4. prevádzkuje Národné školiace centrum IPKZ, ktorého prostredníctvom zabezpečuje vzdelávanie pracovníkov, konzultačnú činnosť a odborné poradenstvo v oblasti IPKZ.

Konzultačná a poradenská činnosť

Pracovisko prevádzkuje národné školiace centrum, v predchádzajúcom období spracúvalo žiadosti o vydanie integrovaného povolenia, pravidelne poskytuje najmä telefonické a e-mailové, ale aj osobné konzultácie k najrôznejším otázkam (napr. kto eviduje produkciu nebezpečného odpadu a PCB, či v SR existuje certifikácia výrobcov znižujúcich emisie amoniaku v ovzduší, aké parametre má prevádzkovateľ sledovať, napr. v skládovom plyne...). Prevádzkovatelia aj verejnosť sa zaujímajú napr. o to, či je výhodné byť pod režimom IPKZ, ako IPKZ súvisí s environmentálnym manažérskym systémom, zaujímajú sa o školenia IPKZ, ako získať odbornú spôsobilosť pre IPKZ, ako spracovať

žiadosť o získanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti. Od prevádzkovateľov dostávame aj veľmi fundované a špecifické požiadavky na informácie, ktoré svedčia o ich znalosti problematiky. Poskytujeme pomerne veľa odpovedí na otázky o dostupnosti BREF-ov, o ich obsahu. Môžeme konštatovať, že úroveň vedomostí o IPKZ stúpa, aj keď medzi jednotlivými užívateľskými skupinami sú veľké rozdiely.

SAŽP bola do 23. 2. 2009 oprávnenou osobou na poskytovanie odborného poradenstva v oblasti IPKZ na spracovanie žiadostí prevádzkovateľov o vydanie integrovaných povolení pre 18 kategórií priemyselných činností podľa prílohy č. 1 zákona o IPKZ. Po výraznej redukcii personálneho obsadenia pracoviska a tiež vzhľadom na pokles dopytu prevádzkovateľov po službách oprávnených osôb pri spracovávaní žiadostí o vydanie IP sa SAŽP rozhodla neobnovovať ďalej platnosť osvedčenia.

Školiaca a vzdelávacia činnosť pracoviska

Na úseku IPKZ sa zabezpečujú školiace a vzdelávacie aktivity pre pracovníkov v oblasti IPKZ z rezortu životného prostredia, ale aj pre verejnosť a prevádzkovateľov, ktorí sú mimo tohto rezortu.

V predchádzajúcom období boli školenia pre štátnu správu zamerané najmä na aplikáciu predpisov, podľa ktorých konali samostatne v správnom konaní všetky orgány, ktoré boli dotknuté v integrovanom povoľovaní podľa zákona o IPKZ a ktorých kompetencie pri povoľovaní prevádzok prešli na inšpektoráty SIŽP. Išlo hlavne o predpisy v oblasti ochrany ovzdušia, povrchových a podzemných vôd, odpadu, ochrany prírody a krajiny, ochrany poľnohospodárskeho pôdneho fondu, ochrany lesného fondu, ochrany zdravia ľudí, veterinárnej ochrany územia a stavebného konania. V súčasnosti sú školenia a semináre pre štátnu

Účastníci študijnej cesty v Seville (Európska kancelária IPKZ) v rámci PHARE projektu, apríl 2005

Foto: Katarína Lišková

správu aj prevádzkovateľov zameriavané na výklad legislatívy o IPKZ a súvisiacej legislatívy. Keďže sa v blízkej budúcnosti chystá začiatok procesu novelizácie zákona o IPKZ a novelizácie zákona NR SR č. 205/2004 Z. z., spolu s novelizáciou jeho vykonávacej vyhlášky, prirodzene bude nasledovať séria školení.

Školenia pre inú odbornú verejnosť sa v predchádzajúcom období zamerali na informovanie o statuse najlepších dostupných techník, o dokumentoch popisujúcich najlepšie dostupné techniky a o činnosti technických pracovných skupín, ktoré sa na európskej úrovni podieľajú na tvorbe týchto dokumentov. Aj vďaka účasti niektorých zástupcov odbornej verejnosti na organizovaných seminároch našim pracoviskom sa zvýšilo zastúpenie Slovenskej republiky v európskych technických pracovných skupinách.

V prvých rokoch platnosti prvého zákona o IPKZ všetky vzdelávacie podujatia (s výnimkou školenia pre prevádzkovateľov, ktoré malo komerčný charakter) boli pre účastníkov zdarma, niektoré boli financované z fondov PHARE. Spôsob financovania väčšiny školení z rozpočtu pracoviska súvisí s plnením štatutárnych povinností SAŽP na úseku IPKZ. V súčasnosti sa na financovaní školení podieľa pracovisko IPKZ čiastočne, nakoľko zdroje zo štátneho rozpočtu sú limitované. Pracovisko je nútené organizovať školenia za vložné; napriek tomu je o tieto vzdelávacie aktivity záujem.

Projekty riešené na pracovisku IPKZ

V úvode sa žiada odpovedať na otázku: prečo vôbec spomínať projekty, ktoré sa skončili pred takmer 10 rokmi? Odpoveď je jednoduchá: dôvodom je preukázateľná udržateľnosť výsledkov.

Rozsahom najvýznamnejší je stále PHARE Twinning projekt medzi SR a Gréckom – *Implementácia smernice o IPKZ* – s termínom realizácie od 22. januára 2004 do 31. októbra 2005. Twinningovými partnermi projektu boli za slovenskú stranu MŽP SR, ktoré poverilo implementáciou SAŽP, a za grécku stranu Ministerstvo zahraničných vecí Grécka, ktoré poverilo implementáciou Národnú technickú univerzitu v Aténach a Európske centrum verejného práva so sídlom v Aténach. Cieľom spolupráce bolo dosiahnuť úplnú zhodu environmentálnej legislatívy SR s Acquis v smernici EÚ o IPKZ, zaviesť a vykonať požiadavky, dané v tejto smernici v SR.

Obsahom takmer dvojročného projektu bolo: 1. zhodnotenie legislatívy SR a jej porovnanie s legislatívou IPKZ na úrovni EÚ, 2. príprava registra na zber a spracovanie údajov o IPKZ prevádzkach a priemyselných činnostiach v súlade so smernicou IPKZ, 3. príprava národného registra monitoringu znečistenia a emisií pre kategórie priemyselných činností, uvedených v prílohe I smernice o IPKZ, 4. identifikácia ďalších krokov potrebných na inštitucionálne posilnenie, 5. zriadenie a prevádzka informačného systému pre integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovania, 6. vyškoľenie školiťelov a zriadenie Národného školiaceho centra pri SAŽP, 7. školenia zamestnancov štátnej správy, priemyselných asociácií a štátnych organizácií, pracujúcich v oblasti IPKZ, 8. usporiadanie záverečnej konferencie.

Projektu PHARE predchádzali dva menšie národné projekty: 1. *Zameriavanie skládok na účely vytvorenia GIS vrstiev, ktoré budú súčasťou IS IPKZ*. Projekt sa začal realizovať z poverenia MŽP SR v priebehu roka 2002, skončil v decembri 2003. Vznikol základ GIS modulu, ktorého dnešnú podobu je možné vidieť v aplikácii Lokalizácia IPKZ prevádzok, ktorej testovacia verzia (testovacia pre neúplnosť všetkých potrebných údajov) je súčasťou

IS IPKZ, konkrétne Registra prevádzok IPKZ a vydaných integrovaných povolení. Ako všetky súčasti IS IPKZ, aj táto je „živá“ a práce na nej neustále prebiehajú.

2. *Inventarizácia zdrojov/podnikov v SR vykonávaných aktivít podľa prílohy I smernice Rady 96/61/ES o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia* sa realizoval z poverenia MŽP SR v období marec – september 2001. Na tvorbe výstupov projektu sa podieľali MŽP SR, SIŽP, Dánska agentúra životného prostredia a Academia Istropolitana Nova. Cieľom projektu bola presná inventarizácia jednotlivých zdrojov, patriacich pod režim smernice o IPKZ. Vznikol základ databázy prevádzok IPKZ, ktorý SIŽP potrebovala na vytvorenie harmonogramu integrovaného povoľovania. Databáza prevádzok IPKZ sa stala prvou databázou IS IPKZ, na tvorbu ktorého sa nadviazalo v rámci PHARE twinningového projektu. Z PHARE twinningového projektu vzišiel základ IS IPKZ, s ktorým sa dodnes pracuje.

Budovanie informačného systému IPKZ

Z doterajších skúseností jednoducho vyplynula potreba jednotného IS IPKZ, ktorého plné fungovanie, za predpokladu zapojenia relevantných inštitúcií môže zabezpečiť rýchlo dostupné a kvalitnejšie údaje a informácie. IS IPKZ predstavuje hodnotný, verifikovaný zdroj údajov a informácií bez zbytočných duplicít a môže zabezpečiť výrazné skvalitnenie a zjednotenie práce inštitúcií zapojených do procesu IPKZ. Nemalá je aj úspora času, ak sú informácie a údaje zhromaždené na jednom mieste a priebežne aktualizované a, samozrejme, verifikované.

IS IPKZ, ktorý je budovaný a prevádzkovaný v SAŽP (<http://www.enviportal.sk/environmentalne-temy/starostlivost-o-zp/ipkz-integrovanaprevencia-a-kontrola-znečisťovania/informacny-system-ipkz-1>), má okrem iného za cieľ zabezpečovať komplexný zber a spracovanie informácií aj pre účely informovania ako európskych štruktúr, tak aj verejnosti. K jeho hlavným cieľom patrí zabezpečenie nástrojov na: a) informovanie o povoloňacom procese IPKZ a súvisiacich činnostiach, b) podporu výkonu zákona o IPKZ, c) vytvorenie podmienok na plnenie ohlasovacích povinností a požiadaviek, kladených na SR ohľadne údajov a informácií.

Informačný systém IPKZ sa zriadil v zmysle § 6 ods. 1 zákona NR SR č. 245/2003 Z. z. o IPKZ. V súčasnosti je prevádzkovaný v zmysle nového zákona NR SR č. 39/2013 Z. z. o IPKZ podľa § 38 a vyhlášky MŽP SR č. 183/2013 Z. z. Podľa prvého zákona informačný systém obsahoval 6 registrov: 1. Register prevádzkovateľov a IPKZ prevádzok, 2. Integrovaný register informačného systému (IRIS), 3. Register BAT a BREF, 4. Register noriem kvality životného prostredia, 5. Register oprávnených osôb a 6. Register vydaných integrovaných povolení.

V zmysle nového zákona sa upravil rozsah a obsah registrov, v záujme odstránenia duplicít s inými IS a vzhľadom na potreby procesu IPKZ sa rozhodlo o zrušení 2 registrov: 1. IRIS-u (aj keď „prepojenie“ s údajmi o emisiách z prevádzok IPKZ ostáva naďalej zachované prostredníctvom

národného registra znečisťovania – NRZ) a 2. Register noriem kvality životného prostredia. SAŽP zároveň rozširuje obsah jednotlivých registrov. Najmä odborná verejnosť sa snaží aktívne vyhľadávať informácie v jednotlivých registroch IS IPKZ, preto je aj funkcionality nastavovaná týmto smerom. Každý z registrov je iným balíkom informácií, ale nie všetky registre sú a budú prístupné verejnosti v plnom rozsahu. Informačný systém slúži na zjednodušovanie a skvalitňovanie práce orgánov štátnej a verejnej správy a dotknutých orgánov; umožňuje zhromažďovanie, spracúvanie údajov a informácií, ich filtrovanie na základe preddefinovaných kritérií a tvorbu rôznych zostáv informácií a súvislostí.

Informačný systém je nástrojom pre dve skupiny užívateľov: prvá skupina je tvorená pracovníkmi, ktorí disponujú autorizovaným prístupom do jednotlivých registrov, a teda sú oprávnení do registrov údaje vkladať a manipulovať s nimi; druhá skupina je tvorená klasickými užívateľmi, ktorí si môžu údaje zhromaždené v registroch prezerať, filtrovať, príp. inak s nimi pracovať a to bez vstupovania

Účastníci študijnej cesty v Aténach (podnik na výrobu olivového oleja) v rámci PHARE projektu, máj 2005

do editačnej úrovne informačného systému. Pre verejnosť sú určené výstupy z registrov, ktoré sa nachádzajú na internetovom portáli Enviportal. Najčastejšie je využívaný Register prevádzok IPKZ a vydaných povolení, ktorý obsahuje údaje o prevádzkovateľoch, prevádzkach a vydaných právoplatných integrovaných povoleniach. Najčastejšími užívateľmi sú samotní prevádzkovatelia, pracovníci SIŽP a SHMÚ, ako aj ostatní zamestnanci štátnej a verejnej správy. Pracovníci SAŽP tiež využívajú údaje z registra na plnenie vlastných úloh, a to nielen v oblasti IPKZ, ale aj oblasti odpadu, EIA, prevencie závažných priemyselných havárií a pod.

V ostatnom období sa tento register zaradil k tým, ktorých údaje sú porovnávané s údajmi z iných systémov; čím si organizácie zabezpečujú „krížovú“ kontrolu kvality údajov.

Nápady, návrhy, iniciatívy

Príručka o IPKZ

Počas fungovania bolo pracovisko často konfrontované s nedostatočnou informovanosťou odbornej verejnosti, čo viedlo k zámeru spracovať prehľadnú príručku o problematike IPKZ. Z rôznych, najmä finančných dôvodov sa zamýšľaná úloha nezrealizovala. Pokračuje sa v hľadaní financií aj formou projektov a teraz, po prijatí nového zákona o IPKZ (č. 39/2013 Z. z.), sa zámer spracovať takúto publikáciu stáva znovu aktuálnym.

Zavádzanie najlepších dostupných techník

Veľký priestor je v zlepšovaní zavádzania najlepšie dostupných techník (BAT) a v zlepšovaní informovanosti o tejto problematike vo všeobecnosti. V začiatkoch procesu IPKZ na Slovensku sa hľadali zdroje na financovanie tzv. národných BREF-ov (referenčných dokumentov o BAT), nakoľko vyspelé krajiny EÚ šli cestou tvorby takýchto dokumentov, ktoré uľahčovali život a prevádzku podnikom v rámci daného štátu. Popri iných dôležitých úlohách sa dodatočné zdroje na takúto aktivitu nenašli. Dnes je už situácia iná a existencia národných BREF-ov sa javí už ako nepotrebná, pretože sa významne zmenil ich charakter. Každý BREF je alebo v dohľadnej dobe bude nasledovaný záväzným dokumentom (tzv. Závery o BAT).

V polovici roka 2012 uvoľnila Európska komisia užitočný nástroj na rýchlu orientáciu v problematike BAT. Ide o databázu hodnôt emisií spojených s BAT z BREF-ov, spracovaných podľa smernice 2008/1/ES o IPKZ (táto smernica je v súčasnosti už „súčasťou“ smernice o priemyselných emisiách). BREF-y a Závery o BAT, spracované podľa smernice 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách, nie sú do databázy zapracované. Európska komisia však uvažuje o samostatnej databáze venovanej dokumentom, spracovaným podľa smernice o priemyselných emisiách; dôvodom na takéto rozdelenie je iný právny status BREF-ov a Záverov o BAT, a z toho plynúce použitie v povoľovaní. V budúcnosti sa uvažuje o prípadnom preklade celého nástroja do slovenčiny a snád' sa nám to podarí v spolupráci s priemyselnými zväzmi a SIŽP, nakoľko správne preložená terminológia a zaužívané technické výrazy sú základom použiteľnosti tohto nástroja.

Ako a na koho sa obrátiť s otázkou z oblasti IPKZ?

Otázky je možné zadať aj telefonicky (048/4374161), e-mailom (ipkz-bb@sazp.sk) a po dohode aj osobne. Pracovisko IPKZ odpovedá na otázky aj prostredníctvom diskusného fóra IPKZ, ktoré je umiestnené na <http://ipkz.enviroportal.sk/>. Odpovedáme aj na špecifické otázky, ktoré je potrebné riešiť od prípadu k prípadu. Možnosť majú všetci, ktorí potrebujú informáciu o IPKZ a nevedia ju nájsť, príp. nevedia, na koho sa obrátiť. Vzhľadom k prierezovosti problematiky IPKZ poskytujeme aj odpovede na otázky, týkajúce sa problematiky odpadu, ochrany ovzdušia, ochrany vôd atď.

Čo priniesie pracovisko IPKZ v blízkej budúcnosti?

Už v súčasnosti prebieha prebudovanie IS IPKZ, aby plnil požiadavky podľa nového zákona o IPKZ. Aktuálne registre sú stále funkčné, ich obsah a funkcionálnosť sa rozširuje a čoskoro pribudnú nové registre. Vzhľadom k prijatej novej legislatíve o IPKZ a súvisiacej legislatíve (zákon č. 205/2004 Z. z., vykonávacia vyhláška k tomuto zákonu), sa plánuje séria školení a seminárov k relevantnej problematike.

Zhodnotenie a vízia namiesto záveru

Desať rokov je pomerne dlhá doba a zmien v chápaní prístupu, vytváraní podmienok a personálnom zabezpečení aplikovania IPKZ v SR bolo viac než dosť. Pokiaľ ide o spoluprácu, prístup a prepojenie činnosti orgánov štátnej a verejnej správy zapojených do procesu IPKZ,

je, samozrejme, čo zefektívňovať a zlepšovať. Jedným z dôvodov nie ideálneho stavu bola aj krátkosť času, za ktorý bolo treba zvládnuť implementáciu smernice o IPKZ na úrovni akceptovateľnej Európskou komisiou, pretože Slovenská republika, rovnako ako aj ďalšie nové členské štáty, mala k dispozícii na implementáciu smernice kratší čas ako „staré“ členské štáty. Tu niekde môže ležať príčina nie najlepšej pripravenosti na budúce povinnosti, ktoré žiadnu členskú krajinu bez ohľadu na dátum pristúpenia do EÚ neobišli. Zabezpečovanie povinností v časovom strese viedlo k vzniku mnohých duplicit a často nevedomosti o tom, ktorá inštitúcia a čím sa na procese IPKZ podieľa. Evidentné to bolo napr. v prípade obvodných úradov životného prostredia, ktoré v niektorých prípadoch povolili činnosť prevádzok podľa stále platných tzv. zložkových predpisov, hoci povoľovanie IPKZ prevádzok je v kompetencii SIŽP; v niektorých prípadoch však o zaradení prevádzky pod režim IPKZ obvodný úrad nevedel a vydal rozhodnutie o povolení činnosti v prevádzke. Prevádzka bola takto riadne povolená orgánom štátnej správy a zároveň si jej prevádzkovateľ neplnil povinnosti voči zákonu o IPKZ.

Po 10 rokoch je možné konštatovať, že situácia sa určite zlepšila, spolupráca je efektívnejšia a zdá sa, že už naplno funguje „generácia“ odborníkov z oblasti IPKZ, ktorí už môžu odovzdávať ďalej svoje skúsenosti. Pokiaľ ide o úroveň znalostí prevádzkovateľov, zaznamenala sa vyššia úroveň informovanosti prevádzkovateľov o problematike IPKZ, mnohí sú aktívni aj pri pripomienkovaní príslušnej legislatívy. Takisto je zreteľný progres v tom, že prevádzkovateľ si zabezpečí spracovanie žiadosti o vydanie integrovaného povolenia prostredníctvom vlastných odbor-

povoleniu je prevádzkovateľ, patriaci pod režim IPKZ, povinný mať aj iné povolenia, vzťahujúce sa k prevádzke, ktoré nie sú predmetom IPKZ. Prevádzkovateľovi sa v integrovanom povolení ukladajú isté povinnosti, ktorých uloženie ale neruší iné povinnosti. Z jeho pohľadu je preto celkom pochopiteľná nespokojnosť s tým, že podľa neho mnohé údaje musia nahlasovať duplicitne. IPKZ nie je, samozrejme, konečným a všetky problémy riešiacim prístupom. K ďalšej integrácii došlo spojením problematiky IPKZ s inými oblasťami, zaoberajúcimi sa priemyselným znečistením, a to prostredníctvom smernice č. 75/2010/EÚ o priemyselných emisiách, aj keď ani v tejto ostatnej smernici nedošlo k dosiahnutiu „ideálnej“ integrovanosti, aj keď v podnázve smernice princíp IPKZ ostal zachovaný.

Zdá sa, že ani na pôde Európskej komisie nepanuje úplná zhoda medzi členskými štátmi o tom, ako by prístup IPKZ mal byť aplikovateľný. Práve smernica o priemyselných emisiách ukázala, že ani „staré“ členské štáty nie sú zajedno v úplnej integrácii povoľovania priemyselných zariadení v jednom procese. Za roky platnosti rôznych smerníc a z nich následne vyplývajúcich národných právnych predpisov sa vytvorila štruktúra štátnej a verejnej správy na uplatňovanie a vykonávanie takto stanovených povinností a z nášho pohľadu môže byť dosť náročné „prestavať“ takto nastavený systém. To je možno aj jeden z dôvodov, prečo je smernica o priemyselných emisiách viac-menej len formálnym zlúčením viacerých smerníc do jedného celku (každá bývalá smernica je teraz len na úrovni článku, ale články sú naďalej samostatné a od seba relatívne nezávislé).

Výpočet činnosti pracoviska IPKZ poukazuje na to, že v priemyselnej ekológii má SAŽP svoje miesto. Priemyselný podnik je priestorom s potenciálom vzniku množstva problémových situácií aj v rámci bežnej prevádzkovej činnosti, ktoré môžu mať vplyv na životné prostredie, ale zároveň je priestorom s potenciálom ponuky veľkých výziev. Priemysel v životnom prostredí neľahá vždy za kratší koniec, ale najmä v posledných rokoch aktívne vstupuje do ochrany životného prostredia, rôznych iniciatív a uplatňuje prvky inovačných stratégií. Napriek tejto realite je evidentné, že nie každý podnik je pripravený na takúto integráciu. Z našich skúseností vyplýva, že nedostatky v dokumentácii a v chápaní a riadení ochrany život-

Pohľad na účastníkov seminára k zákonu o IPKZ, máj 2013

ných kapacít, kým na začiatku povoľovania v roku 2004 prevádzkovatelia hŕňe žiadali o pomoc oprávnené osoby. Dnes si už uvedomujú, že dodanie internej dokumentácie o prevádzke, jej spracovanie do žiadosti a zabezpečenie konzultácií pre oprávnené osoby tvorí vlastne drvivú časť práce na samotnej žiadosti. To je jeden z dôvodov, ak nie aj najdôležitejší, prečo výrazne poklesol počet oprávnených osôb. Tento pokles je v tomto prípade pozitívnym javom, lebo je priamym dôsledkom zvyšovania odbornej úrovne a skúseností s ochranou životného prostredia prevádzkovateľov.

Napriek tomu, že IPKZ má tendenciu byť akýmsi integračným prvkom v množstve zložkových predpisov prijatých nielen v rezorte MŽP SR, ale aj ostatných ministerstiev, ktoré sa týkajú životného prostredia, zatiaľ je táto integrácia len čiastočná. Napriek vydanému integrovanému

prostedria sú realitou aj bez IPKZ. IPKZ v podstate vyniesla na svetlo, do akej miery je ochrana životného prostredia v podniku len „papierovou“, formálnou záležitosťou. Na druhej strane, v iných podnikoch existujú aj keď malé, ale špecializované tímy ekológov alebo environmentalistov, ktorí ponímajú ochranu životného prostredia skutočne integračne a spolupráca s nimi pri spracovaní žiadosti bola na vysokej úrovni. Vzhľadom k profesijnému zameraniu a komplexnosti prehľadu problematiky ochrany životného prostredia, spojenú s jazykovými zručnosťami, pracovisko IPKZ má predpoklady pôsobiť v budúcnosti nielen v oblasti IPKZ, ale celkovo v oblasti priemyselnej ekológie, a to tak na národnej, ako aj európskej úrovni.

Ing. Blanka Kapustová, PhD.
Slovenská agentúra životného prostredia